

Гангэудское соглашение между германским морским командованием и делегацией Балтийского флота о положении флота в Гельсингфорсе.

5 апреля 1918 г.

На основании германо-русского мирного договора и в целях выяснения положения Балтийского флота в Гельсингфорсе при занятии этого города германскими военными силами, а также в целях предотвращения вследствие чьих-либо неосторожных действий возникновения враждебных действий или производства каких-либо разрушений германский морской начальник в Гангэ сообщает командующему русским флотом в Гельсингфорсе в ответ на его вопрос, переданный комиссией Балтийского флота после совещания с этой комиссией и в согласии с ней, нижеследующее.

Находящемуся в Гельсингфорсе русскому флоту и его личному составу представляется полная безопасность и защита при соблюдении нижеследующих условий.

- 1) С момента прибытия возвращающихся членов комиссии в Гельсингфорс не должно производиться никаких разрушений как на военных и торговых кораблях, так и в портовых сооружениях и береговых укреплениях.
- 2) После прибытия германских военных сил на русских военных кораблях могут остаться только немногочисленные охранные команды (см. пункт 6). Береговые укрепления и морские сооружения очищаются русскими.
- 3) Замки и прицелы всех орудий всех кораблей и береговых укреплений, а также все зарядные отделения мин, подрывные патроны и т. п. должны быть немедленно собраны на баржах и транспортах, которые должны быть поставлены на якорь на внешнем рейде. Это мероприятие должно быть закончено через пять дней после отъезда из Гангэ возвращающихся членов комиссии. Окончание выполнения этой работы должно быть сообщено по радиотелеграфу волной 600 м оставшимся при германских морских силах членам комиссии по адресу: WA.
- 4) Все остающиеся на русских военных кораблях, согласно пунктам 6 и 7, команды будут германским морским начальником в полной сохранности переведены в Россию с представлением им полной свободы и хорошего пропитания во время перехода. Немедленно после прибытия германских военных сил все команды, не остающиеся на русских военных кораблях, переходят на транспорты, которые для этой цели теперь же должны быть приготовлены русским морским начальником. Транспорты покидают гавань тотчас по окончании посадки команд под германской защитой.
- 5) Немедленно по прибытии в Гельсингфорс возвращающихся членов комиссии должно быть начато изготовление русских военных кораблей к долговременному хранению для передачи их остающимся затем на них русским охранным командам. Это мероприятие должно быть проведено в срочном порядке. Ожидается, что оно будет закончено не позднее 14 (четырнадцати) суток.
- 6) Охранные команды, включая офицеров, могут быть не больше:

Для линейных кораблей [по] 30 человек
» крейсеров по 20 »
» кораблей типа «Новик» по 10 »
» эскадренных миноносцев по 5 »
» всех малых миноносцев и остальных малых военных кораблей (точное число может быть определено потом) 50 »

Для минных судов — соответственно их величине, как у крейсеров или судов типа «Новик».

7) Команды, остающиеся нарядом с охранной командой на кораблях до окончания изготовления последних к долговременному хранению, могут быть не больше двойного числа состава охранных команд, определенных в пункте 6.

8) В знак того, что все вышеуказанные мероприятия проведены или проводятся и что русский флот и береговые укрепления намерены соблюсти полнейший нейтралитет, все русские военные корабли и береговые укрепления при приближении германских вооруженных сил поднимают на хорошо заметном месте бело-красный флаг.

9) Вследствие того что немедленное возвращение всех членов комиссии в Гельсингфорс по военным соображениям не представляется возможным; четыре члена комиссии остаются в Гангэ. Тотчас по занятии Гельсингфорса им будет предоставлена возможность вернуться туда.

Возвращающийся теперь же в Гельсингфорс член комиссии капитан 1-го ранга Новопащенко обязуется честным словом, что ни он, ни возвращающийся с ним комиссар не будут никому давать какие-либо сведения, могущие послужить во вред германским вооруженным силам.

10) На остающихся при соблюдении вышеизложенных условий в Гельсингфорсе русских военных кораблях сохраняется русский военный флаг.

Майер, контр-адмирал,
начальник Отряда особого назначения
Восточного моря (Балтийского моря)

Вышеизложенное сообщение составлено на основании переговоров с нами руководителем переговоров капитан-лейтенантом Клипом, штаб-офицером при адмирале Отряда особого назначения Балтийского моря, и мы считаем текст сообщения правильным.

Члены комиссии, посланной в Гангэ командующим русским флотом в Гельсингфорсе: Новопащенко, Гельмерсен, Бородаевский, Комелов, Дужик, Григорьев.

Перевел с оригинала Клипмах

ЦГАВМФ, ф. р-42, д. 1, лл. 26—27. Заверенная копия. Опубликовано: сб. «Балтийский флот в Октябрьской революции и гражданской войне», Партиздат, М.—Л., 1932, стр. 79—80.

Источник: Балтийские моряки в борьбе за власть советов. "Наука", Ленинград, 1968.

AGREEMENT.

In accordance with the German-Russian Treaty of Peace and in order to clarify the position of the [Russian] Baltic Fleet based in Helsingfors during the forthcoming conquest of the said city by German troops, and to prevent whenever possible any outbreak of hostilities and destruction caused by some incautious act, the Commander of the German Navy in Hangö notifies the Commander of the Russian Fleet, as the answer to the question expressed through a delegation of the Baltic Fleet, after having negotiated with the said delegation which also approved the answer, of the following:

A complete safety and security for the Russian Fleet based in Helsinki and its crews is guaranteed in accordance of the following stipulations:

1. After the return of the members of the delegation in Helsingfors, no damage shall henceforth be caused to war or merchant ships lying there, and neither to naval establishments or coastal fortresses.
2. After the arrival of German troops only a small detail of sentries can stay on board Russian war ships (cf. point 6). The Russians shall leave the land fortresses and naval establishments.
3. The locks and sights of cannons on all ships and in coastal fortresses as well as torpedo heads, explosive cartridges and other similar things shall immediately be piled up into barges and freighters, and anchored in the roadstead. This measure shall be finished in 5 days after the members of the delegation have left Hangö. The fulfillment of this shall be wired to those members of the delegation who will stay at German naval troops using the address "W A." on a wavelength of 600 m.
4. The German naval commander promises a safe conduct to Russia for those parts of the crews who will not, in accordance with points 6 to 7, be staying on board Russian war ships and shall guarantee them a fully free passage and blameless provisioning during the transportation. At the time of the arrival of German troops there, the crews not designated to stay on board Russian war ships, shall embark the freighters, which the Russian naval commander is obliged to reserve for this purpose right now. Right after the embarkation the freighters will sail out of the port under German escort.
5. Adjusting Russian warships for their transfer under the care of Russian guard details shall be initiated right upon the arrival of those members of the delegation who left for Helsingfors. This measure is to be performed with absolute urgency. It is desired being finished within 14 days at the latest.
6. The guard details, officers included, can consist of:
 - On line-of-battle ships not more than 30 men.
 - On cruisers 20 "
 - On ships of type "Novik" 10 "
 - On 1st class torpedo boats 5 "
 - On all submarines* not more than 30 in total "
 - On all small torpedo boats and other small war ships 50 "(The right to decide the precise figure is reserved)
 - On minelayers either as on cruisers or type "Novik" ships depending on their sizes.
7. The maintenance crews, which can stay on board along with the guard details until the work in accordance of the point 5 is finished, cannot exceed the double number of the men in the guard details as defined in the point 6.
8. As the signal that the said measures are or will be taken and that the Russian Navy and the coastal fortresses are determined to maintain complete neutrality, all Russian ships of war and coastal fortresses shall, at the approach of the German fighting forces, hoist a red-white flag on a clearly visible place.
9. Because it is for military reasons not possible that all members of the delegation should immediately return to Helsingfors, four members of the delegation shall stay in Hangö. Immediately

after the conquest of Helsingfors they will be allowed to return there.

Captain Novopashennyi gives his word of honour that he nor the commissar returning with him will not give any such information which, in any way, might be disadvantageous to the German fighting forces.

10. When these conditions are met, those ships of war which will remain in Helsingfors can still keep the Russian war flag waving.

sign. Meurer **

Rear Admiral, commander of the Baltic special contingent.

The wording above is produced by the leader of the negotiations, Lieutenant-Commander Kiep***, the first staff officer for the admiral of the Baltic special contingent, on grounds of negotiations with us, and on our behalf we accept this wording.

Members of the delegation sent to Hangö by the commander of the Russian Fleet in Helsingfors:

sign. Novopashennyj

sign. Helmersen

sign. Borodayevsky

sign. Komelov

sign. Dushik

sign. Grigoryev.

Translated into English from a Finnish translation by Pauli Kruhse. *Source:* Leisler Kiep: Saksan laivaston toiminta Suomen vapaussodassa keväällä 1918. (*The maneuvers of the German Navy in the Finnish war of independence in spring 1918.*) Werner Söderström OY, 1923.

*) The Russian text lacks any mention about submarines.

**) In the Russian text the Rear Admiral Meurer (1869-1960) is written as Meyer.

***) The Lieutenant-commander Leisler Kiep is written as Klipep (Klip) in the Russian text.

Despite the Finnish translation uses the Finnish language names for Helsinki and Hanko, their Swedish names are used in the agreement and in this translation.

SOPIMUS.

Saksalais-venäläisen rauhansopimuksen perusteella ja Helsingissä olevan Itämerenlaivaston aseman selvittämiseksi saksalaisten sotavoimien valloittaessa mainittua kaupunkia sekä jotta mikäli mahdollista estettäisiin vihollisuuksien puhkeamista ja hävitysten toimittamista jonkin varomattoman toimenpiteen seurauksena, tiedoittaa täten saksalainen meriväenpäällikkö Hangossa Helsingissä olevan venäläisen laivaston päällikölle vastauksena Itämerenlaivastosta lähetetyn valtuuskunnan kautta tehtyyn kysymykseen, mainitun valtuuskunnan kanssa neuvoteltuaan ja sen hyväksytyä vastauksen, seuraavaa:

Helsingissä olevalle venäläiselle laivastolle ja sen miehistöille taataan täysi varmuus ja turva seuraavilla ehdoilla:

1. Siitä hetkestä alkaen, jolloin valtuuskunnan palaavat jäsenet saapuvat Helsinkiin, ei minkäänlaisia hävityksiä tehdä siellä olevissa sota- ja kauppalaivoissa eikä myöskään laivaston laitoksissa ja rannikkolinnakkeissa.
2. Saksalaisten sotavoimien saapumisen jälkeen saa venäläisiin sotalaivoihin jäädä vain pieni vartiokomennuskunta (vrt. kohtaa 6). Venäläiset poistuvat maalinnoituksista ja laivaston laitoksista.
3. Kaikkien laivojen ja rannikkolinnakkeiden tykkien lukot ja tähtäimet sekä myöskin kaikki torpedonpääät, räjähdyspatruunat y.m. sellaiset ovat heti koottavat proomuihin tai kuljetuslaivoihin, jotka ovat ulkosatamaan ankkuroitavat. Tämän toimenpiteen tulee olla suoritettu 5 päivää sen jälkeen kun valtuuskunnan jäsenet ovat lähteneet Hangosta. Toimeenpano on ilmoitettava käyttämällä radiota 600 m:n aaltopituudella valtuuskunnan saksalaisten merisotavoimien luo jääville jäsenille osoitteella "W A."
4. Saksalainen meriväenpäällikkö toimittaa ne miehistöjen osat, jotka eivät jää kohtien 6 ja 7 mukaan venäläisiin sotalaivoihin, varmasti Venäjälle ja takaa niille täyden vapauden ja hyvän muonituksen kuljetuksen aikana. Heti kun saksalaiset sotavoimat ovat saapuneet perille, menevät ne miehistöjen osat, jotka eivät jää venäläisiin sotalaivoihin, kuljetuslaivoihin, jotka venäläisen meriväenpäällikön jo nyt tulee varata siihen tarkoitukseen. Heti laivaamisen jälkeen lähtevät kuljetuslaivat saksalaisten suojaamina satamasta.
5. Heti valtuuskunnan palaavien jäsenten Helsinkiin saapumisen jälkeen aletaan venäläiset sotalaivat järjestää sellaiseen kuntoon, että ne voidaan luovuttaa niihin myöhemmin jääville venäläisille vartiokomennuskunnille.
Tämä toimenpide on suoritettava mitä kiireellisimmin. Toivotaan sen olevan loppuunsaoritettu viimeistään 14 päivän kuluttua.
6. Vartiokomennuskuntiin saa, upseerit mukaanluettuina, korkeintaan kuulua:
Linjalaivoissa 30 miestä.
Risteilijöissä 20 ” »
"Novik"-laivoissa 10 ” »
I luokan torpedoveneissä 5 ” »
Kaikissa sukellusveneissä* yhteensä 30 ” »
Kaikissa pienissä torpedoveneissä ja
muissa pienissä sota-aluksissa 50 ” »
(Oikeus tarkan luvun määräämiseen pidätetään)
Miinalaivoissa suuruuden mukaan kuten risteilijöissä tai "Novik"-laivoissa.
7. Kuntoonpanokomennuskunnat, jotka 5:n kohdan mukaan toimitettavan kuntoonpanon loppuunsaorittamiseen saakka vartiokomennuskuntien ohella saavat jäädä laivaan, saavat korkeintaan olla kaksi kertaa niin mieslukuiset kuin 6 kohdan mukaiset vartiokomennuskunnat.
8. Merkiksi siitä, että edellämainitut toimenpiteet on suoritettu tai suoritetaan, sekä että Venäjän laivasto ja rannikkolinnakkeet aikovat pysyä täysin puolueettomina, kaikki venäläiset sota-alukset ja rannikkolinnakkeet nostavat saksalaisten taisteluvoimien lähetessä hyvin näkyvään paikkaan valkopunaisen lipun.
9. Koska sotilaallisista syistä ei käy päinsä, että valtuuskunnan kaikki jäsenet heti palaavat Helsinkiin, jää valtuuskunnan jäsenistä neljä Hankoon. Heti Helsingin valloituksen jälkeen suodaan

heille mahdollisuus palata sinne.

Helsinkiin nyt heti palaavan valtuuskunnan jäsen, I luokan kapteeni Novopashennyj lupaa kunniasanallaan, ettei hän eikä hänen mukanaan palaava komisaari ilmoita mitään sellaista, mikä jollakin tavalla voisi olla saksalaisille taisteluvoimille epäedullista.

10. Edellämainituilla ehdoilla Helsinkiin jäävillä sotalaivoilla on edelleenkin Venäjän sotalippu liehumassa.

merk. Meurer **

Kontra-amiraali, Itämeren erillisen osaston päällikkö.

Edelläesitetyn sanamuodon on neuvottelujen johtaja, kapteeniluutnantti Kiep***, Itämeren erillisen osaston I amiraaliesikuntaupseeri, laatinut meidän kanssamme pidettyjen neuvottelujen perusteella, ja me puolestamme hyväksymme tämän sanamuodon.

Helsingissä olevan venäläisen laivaston päällikön Hankoon lähettämän valtuuskunnan jäsenet:

merk. Novopashennyj

merk. Helmersen

merk. Borodajevski

merk. Komelov

merk. Dushik

merk. Grigorjev.

Lähde: Leisler Kiep: Saksan laivaston toiminta Suomen vapaussodassa keväällä 1918. WSOY 1923

*) Venäläisestä arkistotekstistä puuttuu maininta sukellusveneistä.

**) Venäläisessä tekstissä kontra-amiraali Hugo Meurer (1869-1960) on kirjoitettu Meyer.

***) Kapteeniluutnantti Leisler Kiep on venäläisessä tekstissä kirjoitettu Kliep (Klip)